

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Ivonou Šubrtovou ve věci

žalobkyně: R. K.

proti

žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
se sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 19. 2. 2025, č. j. X, o invalidní důchod,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 19. 2. 2025, č. j. X, se zrušuje a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaná rozhodnutím ze dne ze dne 15. 11. 2024, č. j. X (dále také jen „*prvostupňové rozhodnutí*“), zamítla žádost žalobkyně o invalidní důchod pro nesplnění podmínek § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „*zdp*“) s odůvodněním, že podle posudku Institutu posuzování zdravotního stavu (dále jen „*IPZS*“) ze dne 13. 11. 2024 není žalobkyně invalidní. Dle uvedeného posudku poklesla z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pracovní schopnost žalobkyně pouze o 30 % a nesplňuje tak podmínku invalidity dle § 39 odst. 1 *zdp*, tj. pokles pracovní schopnosti nejméně o 35 %.

2. Žalovaná rozhodnutím ze dne 19. 2. 2025, č. j. X (dále také jen „*napadené rozhodnutí*“), zamítla námitky žalobkyně a prvostupňové rozhodnutí potvrdila. Odůvodnila, že přezkoumala prvostupňové rozhodnutí v celém rozsahu včetně rozsahu uplatněných námitek, posoudila invaliditu žalobkyně a v tomto směru odkázala na lékařem IPZS námitkového řízení nově vypracovaný posudek o invaliditě ze dne 13. 2. 2025, dle jehož závěru žalobkyně není invalidní ve smyslu ustanovení § 39 zdp. Konečná míra poklesu pracovní schopnosti žalobkyně z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu byla tímto posudkem o invaliditě stanovena rovněž ve výši 30 %. Žalovaná v rozhodnutí uvedla diagnostický souhrn onemocnění žalobkyně (strana 2) a posouzení jejího zdravotního stavu lékařem IPZS námitkového řízení. Ten uvedl, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně s nejvýznamnějším dopadem na pokles její pracovní schopnosti je chronický bolestivý páteřní syndrom v oblasti krční páteře charakteru radikulárního syndromu C7 vpravo a S1 oboustranně, zvláště vlevo, lehké funkční postižení páteřní bez závažnějšího neurologického postižení, závažných poruch cití či postižení svěřačů. Jedná se o zdravotní postižení uvedené v **kapitole XIII** (postižení svalové a kosterní soustavy), **oddílu E** (dorzopatie a spondylopatie), **položce 1b** (bolestivý syndrom páteře včetně stavů po operaci páteře nebo po úrazech páteře, degenerativní změny páteře, výhřezy meziobratlových plotének - s lehkým funkčním postižením) přílohy k vyhlášce Ministerstva práce a sociálních věcí č. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „*vyhláška č. 359/2009 Sb.*“), pro které stanovil míru poklesu pracovní schopnosti v rámci daného rozpětí 10-20 % na horní hranici na 20 %, kterou vzhledem k dalšímu postižení zdravotního stavu podle § 3 odst. 1 citované vyhlášky zvýšil o 10 % na celkových **30 %**. Dle uvedeného posouzení žalobkyně není invalidní dle § 39 odst. 1 zdp.
3. Žalovaná uzavřela, že posudkový závěr lékaře IPZS ze dne 13. 11. 2024 lze jako správný potvrdit, neboť celkový zdravotní stav žalobkyně invaliditě neodpovídá. Žalovaná s odkazem na ustanovení § 38 zdp, dle něhož je invalidita (tj. pokles pracovní schopnosti nejméně o 35 %) jednou z nutných podmínek pro vznik nároku na invalidní důchod, a ta v případě žalobkyně nebyla prokázána, námitky jako nedůvodné zamítla a prvostupňové rozhodnutí jako správné potvrdila.

II. Obsah žaloby

4. V podané žalobě žalobkyně namítala nesprávné posouzení svého zdravotního stavu. Žalovaná se dle jejího názoru dostatečně nezabývala skutečnostmi, které vyplývaly z lékařských zpráv a z jejích tvrzení. Má za to, že její zdravotní stav byl nesprávně posouzen a vyhodnocen. Již v námitkách se dovolávala posouzení podle kapitoly XIII, oddílu A, položky 1b, přičemž tato námitka nebyla v posudku ani v napadeném rozhodnutí nijak vypořádána.
5. Uvedla, že po posudku z námitkového řízení proběhla kontrola jejího zdravotního stavu u odborného lékaře (dne 4. 3. 2025, 8. 4. 2025 a 10. 4. 2025 – uvedené zprávy přiložila k žalobě) s tím, že byly zjištěny skutečnosti zhoršující její zdravotní stav. Zejména RTG snímky bylo zjištěno, že obě ruce má zkroucené tak, že není schopna je rozložit na stůl, což má vliv na jemnou motoriku. Za procesní vadu pak považuje to, že nebyla k posouzení svého zdravotního stavu přizvána.
6. Navrhla, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení a novému rozhodnutí.

III. Skutkové a právní závěry krajského soudu

7. Soud přezkoumal napadené rozhodnutí podle § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), v mezích žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). O žalobě rozhodl při jednání.
8. V přezkumném řízení soud konstatoval z lékařské dokumentace IPZS posudek o zdravotním stavu žalobkyně ze dne 13. 11. 2024, dle kterého je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně s nejvýznamnějším dopadem na pokles její pracovní schopnosti zdravotní postižení uvedené v kapitole XIII, oddílu E, položce 1b přílohy k vyhl. č. 359/2009 Sb. Míru poklesu pracovní schopnosti stanovil dle uvedené položky (10-20 %) na horní hranici 20 %, kterou vzhledem k dalšímu postižení zdravotního stavu podle § 3 odst. 1 citované vyhlášky zvýšil o 10 % na celkových 30 %. Dle učiněného závěru žalobkyně není invalidní. Na základě uvedeného posouzení bylo vydáno prvostupňové rozhodnutí, proti kterému podala žalobkyně námitky.
9. V rámci námitkového řízení byl zdravotní stav žalobkyně opětovně posouzen dne 13. 2. 2025 se stejným posudkovým závěrem. Posudkové zhodnocení je uvedeno výše v části I. tohoto rozsudku. Na základě uvedeného posouzení bylo vydáno napadené rozhodnutí.
10. V projednávané věci se jedná o dávku podmíněnou zdravotním stavem a v takovém případě je rozhodnutí soudu závislé především na odborném lékařském posouzení. Ve správním soudnictví ve věcech důchodového pojištění posuzují zdravotní stav a pracovní schopnost občanů Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále také jen „posudková komise MPSV“ nebo „PK MPSV“), jak vyplývá z § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, v platném znění.
11. Z těchto důvodů požádal krajský soud PK MPSV s pracovištěm v Hradci Králové o vypracování posudku o zdravotním stavu žalobkyně, který byl vyhotoven po jednání komise konaném dne 26. 8. 2025. Posudková komise zasedala v řádném složení za účasti odborné lékařky z oboru neurologie, zdravotní stav žalobkyně hodnotila na podkladě spisové dokumentace IPZS, spisové dokumentace IPZS pro námitkové řízení a odborných lékařských nálezů v nich obsažených, lékařských nálezů doložených žalobkyní k žalobě a na základě vlastních poznatků. Žalobkyně byla jednání posudkové komise přítomna a přešetřena odbornou lékařkou. Po vyhodnocení všech rozhodných podkladů a skutečností stanovila PK za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně s nejvýznamnějším dopadem na pokles její pracovní schopnosti polyartikulární artrotický syndrom bez revmatologického korelátu (mnohočetné degenerace kloubů nerevmatického původu), zejména artrózu drobných ručních kloubů oboustranně, nejvíce DIP, artrózu talokrurálních kloubů oboustranně. Procentní míru poklesu pracovní schopnosti stanovila podle **kapitoly XIII, oddílu A** (artropatie), **položky 1b** (osteoartróza, středně těžké postižení) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb. na **35 %**. Horní hranici daného procentního rozpětí (20-35 %) zvolila s přihlédnutím k dělnické profesi a k dalším postižením, zejména k postižení páteře a oboustrannému syndromu karpálního tunelu. Dle učiněného závěru je žalobkyně invalidní pro invaliditu prvního stupně dle § 39 odst. 2 písm. a) zdp. Vznik invalidity stanovila PK MPSV dnem neurologického nálezu MUDr. D. ze dne 3. 6. 2024, kdy bylo konstatováno zhoršení stavu. Dále odůvodnila, že artrotické změny na kloubech jsou rázu trvalého a je jen malá naděje na zlepšení v čase. Kontrolní lékařskou prohlídku stanovila za 3 roky.

12. Při jednání soudu, z něhož se žalovaná omluvila, žalobkyně uvedla, že souhlasí se závěry posudku PK MPSV ze dne 26. 8. 2025. Navrhla zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení žalované k dalšímu řízení, náklady řízení nežádala.
13. Krajský soud hodnotil provedené důkazy jednotlivě i v jejich souhrnu i s důkazy provedenými v řízení před správním orgánem (§ 77 odst. 2 s. ř. s.) a po provedeném dokazování v návaznosti na příslušná zákonná ustanovení dospěl k závěru, že **žaloba je důvodná**.
14. Podle ustanovení § 39 odst. 1 zdp je pojištěnec invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %.
15. V odstavci (2) cit. ustanovení je uvedeno, že jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla
- a) nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně,
 - b) nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně,
 - c) nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně.
16. Za dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav se považuje zdravotní stav, který omezuje tělesné, smyslové nebo duševní schopnosti pojištěnce významné pro jeho pracovní schopnost, pokud tento zdravotní stav trvá déle než 1 rok nebo podle poznatků lékařské vědy lze předpokládat, že bude trvat déle než 1 rok (§ 26 zdp).
17. Podle ustanovení § 39 odst. 4 zdp se při určování poklesu pracovní schopnosti vychází ze zdravotního stavu pojištěnce doloženého výsledky funkčních vyšetření; přitom se bere v úvahu, a) zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, b) zda se jedná o stabilizovaný zdravotní stav, c) zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován, d) schopnost rekvalifikace pojištěnce na jiný druh výdělečné činnosti, než dosud vykonával, e) schopnost využití zachované pracovní schopnosti v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 35 % a nejvíce o 69 %, f) v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % též to, zda je pojištěnec schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek.
18. Procentní míry poklesu pracovní schopnosti jsou uvedeny v příloze k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje se posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity).
19. Podle ustanovení § 2 odst. 1 cit. vyhlášky je pro stanovení procentní míry poklesu pracovní schopnosti nutné určit zdravotní postižení, která jsou příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce, a jejich vliv na pokles pracovní schopnosti pojištěnce.
20. Je-li příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce více zdravotních postižení, jednotlivé hodnoty procentní míry poklesu pracovní schopnosti stanovené pro jednotlivá zdravotní postižení se nesčítají; v tomto případě se určí, které zdravotní postižení je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, a procentní míra poklesu pracovní schopnosti se stanoví podle tohoto zdravotního postižení se zřetelem k závažnosti vlivu ostatních zdravotních postižení na pokles pracovní schopnosti pojištěnce. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu se považuje takové zdravotní postižení, které má nejvýznamnější dopad na pokles pracovní schopnosti pojištěnce (odst. 3 cit. ustanovení).
21. V § 3 citované vyhlášky se uvádí: (1) V případě, že příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce je více zdravotních postižení a v důsledku působení těchto zdravotních postižení je pokles pracovní schopnosti pojištěnce větší, než odpovídá horní

hranici míry poklesu pracovní schopnosti určené podle rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, lze tuto horní hranici zvýšit až o 10 procentních bodů. (2) V případě, že dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav pojištěnce má takový vliv na jeho schopnost využívat dosažené vzdělání, zkušenosti a znalosti, na schopnost pokračovat v předchozí výdělečné činnosti nebo na schopnost rekvalifikace, že pokles pracovní schopnosti pojištěnce je větší, než odpovídá horní hranici míry poklesu pracovní schopnosti u příčiny, popřípadě rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, lze tuto horní hranici zvýšit až o 10 procentních bodů. (3) Zvýšení horní hranice míry poklesu pracovní schopnosti podle odstavců 1 a 2 nesmí v úhrnu převýšit 10 procentních bodů.

22. Rozhodnutí o nároku na invalidní důchod je závislé především na lékařském odborném posouzení. Posuzování míry poklesu pracovní schopnosti je otázkou medicínskou a soud si o této otázce nemůže učinit úsudek sám, neboť nemá odborné medicínské znalosti (srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2017, č. j. 8 Ads 180/2016-50, všechna zde citovaná rozhodnutí jsou dostupná na www.nssoud.cz). V rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2013, č. j. 6 Ads 11/2013-20, se uvádí: „*Správní soud sám zdravotní stav žadatele o invalidní důchod nepřezkoumává. Nejsou-li namítány jiné vady řízení, správní soud v řízení o správní žalobě proti rozhodnutí orgánů sociálního zabezpečení ve věci invalidity a změny jejího stupně, resp. v řízení o kasační stížnosti proti rozhodnutí krajského soudu, ověřuje pouze to, zda posudek příslušné posudkové komise, o němž se opírá správní rozhodnutí, je úplný a přesvědčivý (test úplnosti, přesvědčivosti a správnosti posudku), případně – namítal-li to žalobkyně – zda byla příslušná posudková komise řádně obsazena (test řádného složení posudkové komise).*“
23. Napadeným rozhodnutím ve spojení s prvostupňovým rozhodnutím byla zamítnuta žádost žalobkyně o invalidní důchod z důvodu nedosažení míry poklesu pracovní schopnosti nejméně o 35 %. V řízení před krajským soudem bylo posudkem PK MPSV s pracovištěm v Hradci Králové ze dne 26. 8. 2025 prokázáno, že žalobkyně byla již od 3. 6. 2024, a tedy i k datu vydání napadeného rozhodnutí (19. 2. 2025) invalidní pro invaliditu prvního stupně ve smyslu § 39 odst. 2 písm. a) zdp. Konečná míra poklesu pracovní schopnosti byla uvedeným posudkem stanovena ve výši 35 %, což odpovídá invaliditě prvního stupně dle citovaného ustanovení. Soud proto své konečné rozhodnutí opírá o závěry posudku PK MPSV, který se liší od posouzení lékařem IPZS v prvním stupni i lékařem IPZS v námitkovém řízení, z nichž žalovaná vycházela při svém rozhodování. Posudek PK MPSV soud považuje za objektivní a přesvědčivý, tento plně dostál požadavkům vyjádřeným ve výše citovaném rozsudku Nejvyššího správního soudu, obsahuje analýzu zdravotního stavu žalobkyně, stanovení rozhodujícího zdravotního postižení na podkladě odborných nálezů a rovněž náležité odůvodnění posudkového závěru co do stanovení rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, konečné míry poklesu pracovní schopnosti, stanovení stupně a data vzniku invalidity (viz výše).
24. Vzhledem ke shora uvedenému je zřejmé, že v řízení před správním orgánem došlo k vadám, pro které krajskému soudu nezbylo, než zrušit žalobou napadené rozhodnutí pro vady řízení ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť soud zjistil skutkový stav věci odlišně od žalované v původním správním řízení. Současně soud vrací věc žalované k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.), v němž žalovaná bude vycházet z výsledků zjištěných krajským soudem, tedy, že žalobkyně byla ode dne 3. 6. 2024 invalidní pro invaliditu prvního stupně podle § 39 odst. 2 písm. a) zdp. Žalovaná žalobkyni přiznává invalidní

důchod pro invaliditu prvního stupně od 3. 6. 2024 za předpokladu, že žalobkyně splní i podmínku získání potřebné doby pojištění [§ 38 písm. a) za použití § 40 zdp] a současně rozhodne o doplatku invalidního důchodu od uvedeného data.

25. Právním názorem, který soud vyslovil ve zrušujícím rozsudku, je v dalším řízení správní orgán vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

V. Náklady řízení

26. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl na základě § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobkyně, která byla ve věci úspěšná, žádné náklady řízení nepožadovala, proto bylo rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 1. října 2025

JUDr. Ivona Šubrtová v. r.
samosoudkyně